

The logo for 'betri' is a green square with the word 'betri' written in white lowercase letters.

Betri P/F

Váðafrágreiðing 2020



Innihaldsvirlit

1 Inngangur	4	6 Marknaðarváði	15
1.1 Lógargrundarlag	4	6.1 Málsetningur og váðapolitikkur	15
2 Bygnaður	5	6.2 Fráboðanir og arbeidsbýti	15
3 Váðastýring í samtakinum	5	6.3 Marknaðarváðæksponeringar	15
3.1 Leiðsluváttan	5	7 Gjaldfærsváði	16
3.2 Váðar	6	7.1 Málsetningur og váðapolitikkur	16
3.3 Ábyrgdarábýti	6	7.2 Fráboðanir og arbeidsbýti	17
4 Kapitalstýring	7	7.3 Veðsett oggn	17
4.1 Grundkapitalur og solvensur	7	8 Rakstrarváði	17
4.2 Solvenstørvur	7	8.1 Málsetningur og váðapolitikkur	17
4.3 Gearingsgrad	9	8.2 Fráboðanir og arbeidsbýti	17
5 Kredittváði	9	8.3 Rakstrarváðæksponeringar	18
5.1 Málsetningur og váðapolitikkur	9	9 Tryggingarvirksemi	18
5.2 Kredittváðæksponeringar	10	9.1 Kapitalur og solvenstørvur	18
5.3 Mótparts váði – avleidd figgjaramboð	14	9.2 Tryggingarváði	18
5.4 ECAI	14	Fylgiskjal 1: Gearingsgrad upplýsingarskema	20



Váðafrágreiðing

Betri P/F

1 Inngangur

Endamálið við hesi váðafrágreiðing er at geva innlit í kapitalviðurskifti og váðastýring í Betri P/F.

Henda váðafrágreiðing er gjørd sambært lógarkrøvum um upplýsingarskyldu í áttanda parti í CRR fyriskipanini (*Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber*). Dótturfelagið, Betri Banki P/F, ger sjálvstøðuga váðafrágreiðing sambært lógarkrøvum um upplýsing í *Bekendtgørelse nr. 900 af 13. juli 2015 for Færøerne om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov og CRR fyriskipanini (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber)*.

Upplýsingarnar í hesi váðafrágreiðing viðvíkja Betri P/F. Í hesi váðafrágreiðing verður heitið "bankasamtakið" nýtt fyri at eyðmerkja tann partin av Betri samtakinum, sum upplýsingarkrøvini í CRR fyriskipanini eru galdandi fyri. Dótturfeløgini, Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F, eru ikki fevnd av uppgerðarháttunum í CRR fyriskipanini og innganga tí ikki í flestu av uppgerðunum í hesi váðafrágreiðing.

Váðafrágreiðingin verður almannakunngjørd saman við ársfrásøgnini hjá Betri P/F og lögð á heimasíðuna www.betri.fo.

Váðafrágreiðingin er ikki grannskoðað.

1.1 Lógargrundarlag

Feløgini í Betri samtakinum eru fevnd av *Lov om finansiel virksomhed* og *Lóg um tryggingarvirksemi*. Ognarfelag Tryggingartakaranna f.v.a.á., Betri P/F og Betri Banki P/F eru fevnd av *Lov om finansiel virksomhed* og eru undir eftirliti av danska Fíggjareftirlitinum. Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F eru fevnd av *Lóg um tryggingarvirksemi* og eru undir eftirliti av Tryggingareftirlitinum.

Talva 1: Lógargrundarlag

	Lov om finansiel virksomhed	Lóg um tryggingarvirksemi
Ognarfelag		
Tryggingartakaranna f.v.a.á.	■	
Betri P/F	■	
Betri Banki P/F	■	
Betri Trygging P/F		■
Betri Pensjón P/F		■

2 Bygnaður

Ognarfelag Tryggingartakaranna f.v.a.á. eigur Betri P/F. Virksemið hjá Betri P/F er í hævudsheitum skipað í dótturfelögum. Betri P/F eigur dótturfelögini Betri Banka P/F, Betri Trygging P/F, Betri Pensjón P/F og Betri Ílögur Sp/F.

Felögini, Betri P/F, Betri Trygging P/F, Betri Pensjón P/F og Betri Banki P/F hava tveystreingjaða leiðslu við nevnd og stjórn. Ábyrgd og uppgávur hjá nevnd og stjórn í feløgnum eru ásett í innanhýsis leiðreglum.

Nevndin í Ognarfelag Tryggingartakaranna f.v.a.á. er vald av aðalfundinum í Ognarfelagi Tryggingartakaranna f.v.a.á. Í nevndini í Betri P/F sita tann til eina og hvørja tíð valda nevnd í Ognarfelag Tryggingartakaranna f.v.a.á. Harumframt eru 3 starvsfólkavald umboð í nevndini í Betri P/F.

Nevndin í Betri P/F velur nevndarlimirnar í dótturfeløgnum. Í nevndunum í Betri Trygging P/F og Betri Banka P/F eru eisini starvsfólkavald umboð.

Nevndirnar í einstøku feløgnum seta stjórnina í hvør sínum felag og samtykkja politikkir og leiðreglur fyri viðkomandi felag.

3 Váðastýring í samtakinum

Betri P/F átekur sær váða við støði í valda virkisgrundarlagnum, umframt yvirskipaðu strategisku málunum, sum nevndin hevur sett.

Stýring av váðunum í samtakinum er eitt av týðningarmiklu økjunum, sum dentur verður lagdur á í leiðsluhøpi. Ein óvæntað gongd innan einstøku váðarnar kann ávirka úrslit og solvens í avgerandi mun og harvið framtíðar virkismøguleikar.

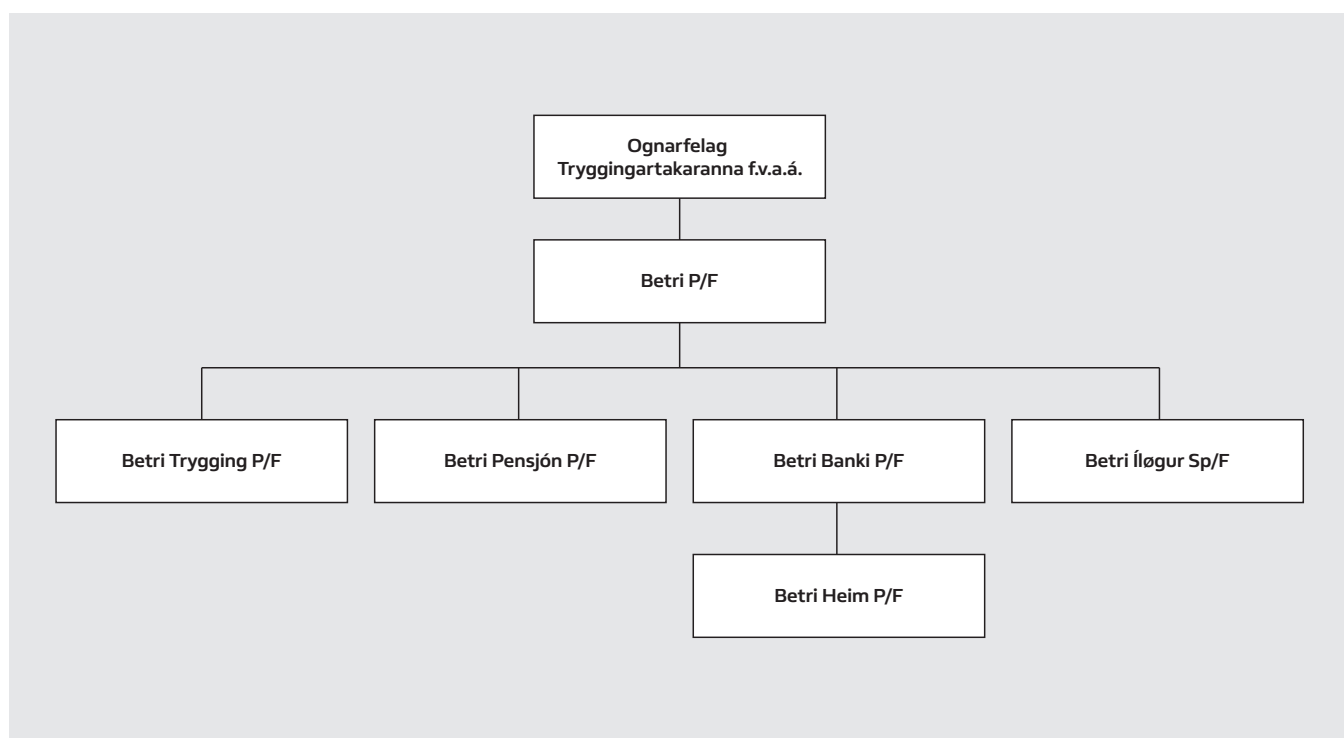
Endamálið við váðastýringini er at tryggja, at samtakið ikki átekur sær størri váðar, enn nevndin hevur ásett, og at váðaprofilurin er hóskandi í mun til kapitalgrundarlagið.

3.1 Leiðsluváttan

Nevndin í Betri P/F hevur tann 15. mars 2021 góðkent váðafrágreiðingina fyri 2020.

Nevndin er av tí fatan, at váðastýringin í Betri P/F er hóskandi í mun til virkisgrundarlag og virkisætlan felagsins. Somuleiðis metir nevndin, at lýsingin niðanfyrir av yvirskipaða váðaprofilinum, sum er knýttur at virkisætlanini, gevur eina rætta mynd av váðastýringini í felagnum.

Váttanin frá nevnd er gjørd við støði í virkisgrundarlagnum, tilfari og rapporteringum frá stjórn, innanhýsis grannskoðan, Risk Manager og Complianceábyrgdara, umframt øðrum upplýsingum ella frágreiðingum, sum nevndin hevur fingið.



Gjøgnumgongd av virkisgrundarlagnum og politikinum vísir, at tey yvirkipaðu krøvini til tey einstøku váðaøkini eru endurspeglad í politikinum og í leiðreglum frá nevnd til stjórn.

Virðisgrundarlagið hjá Betri P/F tekur støði í hugmynd og tilverugrund felagsins. Betri P/F ynskir at skapa tryggileika og vøkstur í Føroyum og at vera fremsta val føroyinga innan tryggingar-, pensjóns- og bankatænastur. Skilagóð váðastýring og sunnur handilsligur rakstur eru í hesum sambandi týðandi hugtøk og amboð at stýra samtakinum á skilabesta hátt.

Betri P/F ynskir at hava eitt trygt og sterkt kapitalgrundarlag, sum styðjar undir virkisgrundarlagið og sum kann tryggja virkisfrælsi til eina og hvørja tíð. Við ársenda 2020 hevði Betri P/F ein solvens á 81,6%, meðan solvensurin fyri samtakið var 33,7%.

Váðafýsni, sum nevndin hevur ásett, verður stýrt við markvirðum í einstøku politikunum, umframt mørkum í leiðreglum frá nevnd til stjórn.

Gjøgnumgongdin vísir eisini, at veruligi váðin liggur innanfyri teir karmar, sum lýstir eru í politikinum og heimildum til stjórn, og út frá hesum metir nevndin, at tað er samsvar millum virkisgrundarlag, politikur, mannagongdir og teir veruligu váðarnar fyri tey einstøku økini.

Fleiri upplýsingar og lyklatøl viðvíkjandi váðaprofilinum eru at finna í hesi váðafrágreiðing og í ársfrágreiðing felagsins.

3.2 Váðar

Virkisøkini hjá samtakinum fevna um skaðatrygging, peningastovnsvirksemi, lívstrygging, pensjón og íløguvirksemi. Váðar eru á øllum virkisøkjum, og tí eru váði og váðastýring týðandi partur av rakstrinum hjá samtakinum.

Betri P/F hevur staðfest ávísar váðar, sum knýta seg til virksemi hjá felagnum og tess dótturfeløgum. Felagið leggur dent á, at leiðreglur og mannagongdir eru fyri teir týðningarmestu váðarnar, hvussu hesir váðar verða stýrdir, fylgdir og fráboðaðir til leiðslu og nevnd.

Váðarnir í Betri samtakinum eru lýstir niðanfyri:

Kredittváði

Kredittváði er váðin fyri fíggjarligum missi, tá kundin ikki er førur fyri at halda sínar fíggjarligu skyldur mótvegis samtakinum. Nærum allur kredittváðin stavar frá virkseinum í Betri Banka P/F, sum bjóðar lán, kredittir, ábyrgdir v.m. til føroyskar privat-, vinnulívs- og almennar kundar.

Marknaðarváði

Marknaðarváði er váðin fyri, at marknaðarvirðið á ymiskum ognum og skuld, og møguligum øðrum fíggjarligum tólum, broytist orsakað av broytingum í marknaðarviðurskiptum. Marknaðarváðin verður býttur upp í rentuváða, partabræva- váða, gjaldoyraváða og aðrar prísváðar.

Gjaldsførisváði

Gjaldførisváði er váðin, ið stendst av, at munur er á tíðarbundnum útgangandi og inngangandi gjaldførisstreymum.

Rakstrarváði

Rakstrarváði er váðin, sum stendst av óskynsemi, manglandi innanhýsis mannagongdum, menniskjaligum mistøkum, skipanarvillum ella av hendingum uttaneftir, íroknað lögfrøðiligar váðar.

Tryggingarváði

Tryggingarváði verður greinaður sum tryggingargjaldsváði, tiltaksváði og lívstryggingarváði. Tryggingargjaldsváðin er váðin fyri, at útreiðslur til skaðar og kostnað eru hægri enn tryggingargjöldini. Tiltaksváðin er váðin fyri, at framtíðar útgjöld víkja týðandi frá tí, sum er avsett. Lívstryggingarváðin er knýttur at gongdini í deyðstítleika og avlamistítleika v.m.

Tryggingarváði er í Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F, sum ikki eru fevnd av *Lov om finansiel virksomhed* og CRR fyriskipanini, sum er grundarlagið fyri hesi váðafrágreiðing. Skaðatryggingar-, lívstryggingar- og pensjónsvirksemi eru tó týðandi partar av virkseinum í Betri samtakinum og eru tí tikin við sum ein eyka partur aftast í hesi váðafrágreiðing.

Annar váði

Annar váði kann lýsast sum aðrir váðar, sum kunnu vera orsök til fíggjarligt tap, so sum samtaksváðar, strategiskir váðar og aðrir váðar.

3.3 Ábyrgdarbýti

Nevndin í Betri P/F samtykkir við støði í virkisgrundarlagi og strategisku málum felagsins váðapolitikur fyri tey ymisku váðaøkini í felagnum. Nevndin ásetur eisini yvirkipaðar leiðreglur fyri handfaring og stýring av váða í felagnum.

Nevndin skal tryggja, at bygnaðurin í felagnum er hóskandi og at váðapolitikur og heimildaravmarkingar eru á øllum viðkomandi váðaøkjum. Nevndin fær regluligar rapporteringar, soleiðis at hon hevur móguleika fyri at hava eftirlit við, um karmarnir í váðapolitikinum og mørk í heimildum verða yvirhildin.

Nevndin í Betri P/F ger regluliga og í minsta lagi eina ferð árliga eina meting av einstøku váðunum og samlaða váðanum hjá felagnum. Støða verður í hesum sambandi eisini tikin til, um váðin er hóskandi.

Stjórn hevur ábyrgdina av dagligu stýringini av felagnum, og skal tryggja at hendan fer fram í samsvari við samtyktar politikur, leiðreglur og heimildir á teimum ymisku váðaøkjunum.

Nevndirnar í einstøku dótturfeløgnum samtykkja váðapolitikur fyri tey ymisku váðaøkini og geva viðkomandi leiðslu heimildir innan hesi. Einstøku váðapolitikurnir verða árliga endurskoðaðir og lagdir fyri viðkomandi nevnd.

Leiðslurnar í einstöku dótturfelögnum hava ábyrgdina av at eyðmerkja, máta og hava eftirlit við váðunum innan teirra virkisøkið, og at áseta og íverkseta neyðug eftirlit og strategi til at stýra váðunum. Tað eru soleiðis innan øll týðandi virkisøki ásett mørk fyri, hvussu stórar váðar hvørt einstakt virkisøki kann taka á seg. Leiðslurnar rapportera regluliga til hvør sína nevnd um gongdina í váðaøkjum og um mørk í givnum heimildum.

Leiðslan og eftirlitið við váðum er miðsavnað við skipaðari fráboðan til stjórn og nevnd. Dagliga virksemin og eftirlits- og fráboðanarvirksemin eru skild sundur, og verða úttint í ymiskum virkiseindum.

Betri P/F og Betri Banki P/F hava váðastýringseind (Risk Management) og váðaábyrgdara, sum hevur ábyrgdina av váðastýringseindini, vísir til leiðsluna í ávikavist Betri P/F og Betri Banka P/F.

Risk Management hevur eftirlit við kreditt-, marknaðar-, gjaldfóris- og rakstrarváða. Hetta fevnir eisini um eftirlit við váðum tvørtur um váðaøki og fyrisitingarligar eindir, umframt váðum frá útveittum virksemin. Eftirlitið skal fremjast samsvarandi uppgávunum hjá váðastýringseindini, lýst í § 71 í *Lov om finansiel virksomhed* og í *Bekendtgørelse nr. 902 af 13. juli 2015 for Færøerne om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.*

Risk Management rapporterar hálvárliga til stjórn í Betri P/F um teir váðar, sum eru knýttir at virksemin felagsins. Harumframt ger Risk Management eina árliga frágreiðing til nevndina í Betri P/F. Í Betri Banka P/F rapporterar Risk Management kvartárliga til stjórn og eina ferð árliga til nevnd.

Fleiri upplýsingar viðvíkjandi leiðsluskipanum sambært CRR fyriskipanini, grein 435 (2) og lønarpolitikki v.m. sambært CRR fyriskipanini, grein 450 síggjast í ársfrágreiðing felagsins og á heimasíðu felagsins www.betri.fo.

4 Kapitalstýring

Í hesum parti verður kapitalstýring og uppgerð av kapitalkravi og solvenstørvi í bankasamtakinum, sum upplýsingarskyldan í CRR fyriskipanini er galdandi fyri, lýst.

Fjølbroytta virksemin í samtakinum setir høg krøv til stýring av kapitali og váðum. Kapitalstýringin skal tryggja, at móðurfelag og dótturfeløg hava nøktandi fíggarliga styrki, so virksemin er á tryggum støði.

Hendingar, sum kunnu ávirka samtakið, eru m.a. tíðir við búskaparligari afturgongd, sveiggj í fíggarjarmarknaðunum og stórar skaðahendingar.

Nevnd og stjórn í Betri P/F hava ábyrgdina av, at felagið altíð lýkur galdandi kapitalkrøv.

Samalaða kapitalkravið hjá móðurfelagnum, Betri P/F, og samtakinum er 8% av váðavektaðu ognunum.

4.1 Grundkapitalur og solvensur

Grundkapitalurin verður gjørdur upp sambært CRR fyriskipanini.

Solvensurin verður gjørdur upp sum grundkapitalurin í mun til váðavektaðu ognirnar. Váðavektaðu ognirnar verða gjørdar upp í trimum høvuðsbólkum: kredittváði, marknaðarváði og rakstrarváði.

Talvan niðanfyri vísir uppgerðina av solvensinum hjá samtakinum eftir frádrátt av kapitalinum í Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F.

Talva 2: Solvensuppgerð pr. 31.12.2020 í tkr.

Kjarnukapitalur eftir frádráttir	2.648.663
Grundkapitalur	2.648.663
Kredittváði - vektað ogn uttan fyri handilsognina, íroknað tøl, ið ikki eru tikin við í javna	5.087.899
Marknaðarváði - vektaðir postar	2.097.706
Rakstrarváði	673.786
Vektað ogn tilsamans	7.859.391
Kjarnukapital prosent	33,7%
Solvensprosent	33,7%
Kapitalkrav	
Kjarnukapitalur fyri frádráttir	3.458.011
Avsett til Betri Stuðul	-12.820
Óitøkiligar ognir	-130
Útsett skattaog	0
Virðisjavnan orsakað av kravi um varsema virðismetan	-3.592
Aðrir frádráttir – kapitalur í Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F	-792.807
Kjarnukapitalur eftir frádráttir	2.648.663
Supplerandi kapitalur	0
Grundkapitalur	2.648.663

4.2 Solvenstørur

Betri Banki P/F er sum peningastovnur fevndur av upplýsingarkrøvum viðvíkjandi uppgerð av individuellum solvenstørvi sambært *Bekendtgørelse om risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov*.

Niðanfyri verður framferðarhátturin fyri uppgerð av solvenstørvi í Betri Banka P/F lýstur.

Hátturinn hjá bankanum til at meta um kapitalurinn er nœktandi í mun til núverandi og framtíðar virksemin (solvenstørvurinn) tekur stöð í eini tilgongd fyrir meting av nœktandi kapitali (ICAAP – internal capital adequacy assessment process) hjá bankanum.

Í ICAAP'inum verða váðarnir, sum bankinn er fyri, eyðmerktir fyri at meta um váðamyndina. Síðan verður mettt um, hvussu minnkast kann um váðarnar við t.d. mannagongdum, tilbúgvingarætlanum v.m. At enda verður mettt um, hvørjir váðar skulu avdekkast við kapitali.

Solvenstørvurinn er bankans egna meting av tí kapitaltørv, sum metttur verður neyðugur til at dekkja teir váðar, sum bankinn hevur áttikið sær. Nevndin viðger kvartárliga ásetingina av solvenstørvinum fyri at tryggja, at hesin er hóskandi í mun til virksemin bankans. Stöðin verður tikið í tilmæli frá stjórn, sum inniheldur uppskot um stöddina á solvenstørvinum.

Harumframt viðger nevndin eina ferð árliga uppgerðarháttin av solvenstørvinum.

Solvenstørvurinn verður gjørdur upp eftir 8+ modellinum, har kapitalur verður settur av innan váðakini, kredittváða, marknaðarváða, rakstrarváða, aðrar váðar, umframt ískoyti vegna lógarkrøv. Solvenstørvurinn verður uppgjørdur við stöðin í váða-profilinum, kapitalviðurskiftum og framtíðarútlitum.

Solvenstørvsuppgerðin verður gjørd við stöðin í frymli, mentur av Lokale Pengeinstitutter, umframt eftir vegleiðing um nœktandi kapitalgrundarlag og solvenstørv fyri peningastovnar frá Fíggjareftirlitinum.

Bæði frymilin frá Lokale Pengeinstitutter og vegleiðingin frá Fíggjareftirlitinum eru grundað á 8+ modelið (talva 3), har stöðin verður tikið í solvenskravinum á 8% av váðavektaðu postunum (Súla I). Síðan verður lagt afturat teimum 8%-unum fyri at taka atlit til váðar og viðurskifti, sum ikki eru fult endurspeglad í uppgerðini av váðavektaðu postunum.

Við at taka stöðin í frymlinum frá Lokale Pengeinstitutter og vegleiðingin frá Fíggjareftirlitinum metir bankinn, at uppgerðin av solvenstørvinum hjá bankanum er rættvísandi.

Uppgerðin av solvenstørvinum eftir 8+ modellinum er lýst í talvu 3.

Talva 3: Solvenstørvur eftir 8+ modellinum

1) Súlu I-kravið (8% av váðavektaðu postunum)
+ 2) Inntøka (kapitalur til váðadekkan orsakað av lágum inntøkum)
+ 3) Útlánsvøkstur (kapitalur til at dekkja natúrligan vøkstur í virkseminum)
+ 4) Kredittváði, av hesum
4a) Kredittváði - stórir kundar í fíggjarligum trupulleikum
4b) Annar kredittváði
4c) Koncentrationsváði – einstøk millumverandi
4d) Koncentrationsváði – vinnugreinar
+ 5) Marknaðarváði, av hesum
5a) Rentuváði
5b) Partabrænaváði
5c) Gjaldoyraváði
+ 6) Gjaldförisváði (kapitalur til at dekkja øktar gjaldföriskostnaðir)
+ 7) Rakstrarváði (kapitalur til at dekkja rakstrarváða afturat súlu I)
+ 8) Gearing (kapitalur til at dekkja váða orsakað av høgari gearing)
+ 9) Møgulig ískoyti orsakað av kapitalinstrumentum, sum fella til gjaldingar
+ 10) Møgulig ískoyti orsakað av lógarásettum krøvum
Íalt = kapitaltørvur/solvenstørvur
- Av hesum til kredittváða (4)
- Av hesum til marknaðarváða (5)
- Av hesum til rakstrarváða (7)
- Av hesum til annan váða (2+3+6+8+9)
- Av hesum ískoyti orsakað av lógarásettum krøvum (1+10)

Bankinn metir, at teir váðafaktorar, sum tiknir eru við í modellinum, eru dekkandi fyri øll tey váðakir, sum lóggávan ásetur, at leiðslan skal leggja upp fyri, tá solvenstørvurinn verður ásettur, umframt teir váðar, sum leiðslan metir, at bankinn hevur tikið á seg.

Harafturat skulu nevnd og stjórn meta um, hvørt grundkapitalurinn er nœktandi til at stuðla undir komandi virksemin. Hendan meting er í Betri Banka P/F partur av ásetingini av solvenstørvinum.

Bankinn hevur sett eyka kapital av fyri kredittváða, marknaðarváða og rakstrarváða, sum ikki eru fult dekkad í súlu I-kravinum á 8% av váðavektaðu postunum.

Kredittváði: Lagt verður afturat súlu I kravinum (8%) fyri at taka atlit til kredittváða í mun til stórar kundar í fíggjarligum trupulleikum, annan kredittváða og koncentrationsváða fyri einstøk millumverandi.

Marknaðarváði: Lagt verður afturat súlu I kravinum (8%) fyri at taka atlit til kredittspennsváða.

Rakstrarváði: Lagt verður afturat súlu I kravinum (8%) fyri at taka atlit til rakstrarváða, sambært kravi frá Fíggjareftirlitinum í sambandi við eftirlitsvitjan.

Í talvuni niðanfyri er uppgerð av nøktandi grundkapitali og solvenstørvi fyri Betri Banka P/F.

**Talva 4: Nøktandi grundkapitalur og solvenstørnur
31.12.2020 í tkr.**

Bólkur	Nøktandi grundkapitalur	Solvenstørnur
Lógarásett krøv	491.724	8,00%
Kredittváði	87.808	1,43%
Marknaðarváði	42.975	0,70%
Rakstrarváði	18.440	0,30%
Annar váði	0	0,00%
Íalt	640.947	10,43%

Betri Banki P/F hevur fingið álagt ískoytiskrøv, sum verða lögð afturat solvenstørvinum. Fleiri upplýsingar um hesi ískoytiskrøv eru í váðaðfrágreiðingini fyri bankan og ársfrágreiðing bankans.

Við ársenda 2020 var solvensprosentin hjá Betri Banka P/F 29,5% og solvenstørvin var 10,4%, umframt ískoytiskrøv á 6,5%-stig.

4.3 Gearingsgrad

Gearingsgradin verður roknað sum kjarnukapitalurin í mun til óvektaðu eksponeringarnar hjá bankasamtakinum.

Í lýtuni er einki lógarásett mark fyri, hvat gearingsgradin kann vera. Í uppskoti frá Evropa Kommissiónini um endurskoðan av CRD IV og CRR verður mælt til eitt mark á 3%, sum svarar til eina hægstu gearing á 33 ferðir kjarnukapitalin.

Bankasamtakið hevði við ársenda 2020 eina gearingsgrad á 22,32%.

Í fylgiskjali 1 er nærri útgreinan av gearingsgradini eftir grein 451 í CRR fyriskipanini.

5 Kredittváði

Kredittváði er váðin fyri fíggjarligum missi, tá kundur ikki er førur fyri at halda sínar fíggjarligu skyldur móttvegis samtakinum.

Kredittváðin stavar fyrst og fremst frá virkseminum í dótturfelagnum, Betri Banka P/F. Av tí sama verður kredittváðin í størstan mun stýrdur í Betri Banka P/F, og verður hetta lýst niðanfyri.

Fleiri upplýsingar um kredittváða í Betri Banka P/F eru í váðaðfrágreiðingini fyri bankan.

5.1 Málsetningur og váðapolitikkur

Sum liður í virkisgrundarlagi bankans bjóðar Betri Banki P/F lán, kredittir, ábyrgdir og aðrar tænastr og átekur sær harvið kredittváða.

Nevndin í Betri Banka P/F hevur samtykt kredittpolitik, sum tekur støði í *Lov om finansiel virksomhed* og *Bekendtgørelse nr. 902 af 13. juli 2015 for Færøerne om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.* Politikkurin ásetur tær grundreglur, ið eru galdandi fyri, hvussu bankin handfer kredittváða við atliti til virkisskipan bankans, arbeiðsøki og innanfyri teir karmar, ið fíggjareftirlitið hevur ásett.

Kredittpolitikkurin verður endurskoðaður av nevdini í bankanum í minsta lagi einaferð árliga.

5.1.1 Heimildir og ábyrgdarbýti

Nevndin í Betri Banka P/F hevur latið heimildir til stjórn, ið hevur veitt ávísar játtanarheimildir víðari til leiðaran á Kredittdeildini, sum so aftur víðarigevur heimildir til ávís starvsfólk.

Útlánsvirksemið hjá Betri Banka P/F verður yvirskipað stýrt av Kredittdeildini, sum fremur regluligar kanningar av, um kredittpolitikkurin verður yvirhildin av rakstrardeildum, og um játtanarheimildir verða hildnar.

Kredittdeildin hevur eftirlit við kredittskipanini og játtanarmanngongdini í bankanum. Kredittdeildin hevur størri játtanarheimild enn rakstrardeildirnar, og er tí við í játtanini av størri millumverandi eins og á meira truplum málum.

Kredittdeildin rapporterar til stjórn um broytingar í kredittváðanum hjá bankanum, í hvønn mun tær einstøku kundadeildirnar arbeiða innan veittar heimildir og um kredittpolitikkurin verður yvirhildin. Stjórnin leggur hesa rapportering fyri nevnd hvønn ársfjórðing.

5.1.2 Kredittveiting

Málbólkurin hjá bankanum eru føroyskir privat-, vinnulívs- og almennir kundar, ið hava góð gjaldsevni.

Fígging verður veitt við stöði í fíggjarligu viðurskiptunum hjá tí einstaka kundanum. Atlit verða tikið til gjaldsevni, afturgjaldsvilja og trygdir. Sum meginregla verður fígging ekki veitt bert grundað á trygdir.

Fyri at lýsa kredittgóðskuna á einstøku kundunum í banka-num verður ein ratingskipan nýtt. Hendan verður m.a. nýtt í sambandi við játtanarheimildir, útveljing av kundum til gjøgn-umgongd í sambandi við niðurskrivingar og treytir fyri títt-leikanum í uppfyljing av einstaka kundanum.

Til flokking verða fylgjandi ratingbólkar nýttir:

- 3 Treytaleyst góðir kundar
- 2a Góðir kundar
- 2b Miðal góðir kundar
- 2c Veikir kundar
- 1 Kundar, har OIK (objektiv ábending um kredittversnan) er staðfest

Fyri at tryggja eina spjaðing av lánnum er í kredittpolitikkinum ásett, at einki einstakt millumverandi, við frádrátti av serliga tryggjaðum krøvum og móttiknum trygdum, sum útgangsstöði kann vera størri enn 10% av grundkapitali bankans. Harumframt verður miðað ímóti, at samlaða upphæddin av 20 teimum størstu millumverandunum ikki er meira enn 175% av kjarnukapitalinum.

Umframt hesar avmarkingar ynskir bankin eitt javnt býti millum útlán til privat og vinnu, og at eingin einstøk vinnugrein er størri enn 10% av samlaðu bruttoútlánnum bankans, undantikið kommunur og almennir myndugleikar, har markið er 20%.

5.1.3 Trygdir

Fyri at avmarka kredittváðan ynskir bankin trygd fyri millumverandi við kundar. Tær mest vanligu trygdirnar eru fastogn, skip, fíggjarligar trygdir og leysafæ.

Fyri at tryggja einsháttaða virðisáseting av trygdum verða fastar mannagongdir nýttar. Sambært hesum metir bankin leypanði um virðið á teimum veittu trygdunum. Virðið á trygdum verður ásett við stöði í prísinum, bankin metir at fáa í sambandi við eina sølu.

Avtalur við kundarnar um trygdir tryggja, at bankin kann realisera trygdir, um kundar ikki yvirhalda afturgjaldsavtalar við bankan.

Tá bankin uppger solvensprosentid verður tann útbyggi hátturin fyri fíggjarligar trygdir nýttur til kredittváðalækking. Hetta ger, at bankin kann minka um kapitalkravið á einum millumverandi, har kundin hevur veitt ávísa fíggjarliga trygd.

Í CRR fyriskipanini er viðmerkt, hvørjar fíggjarligar trygdir kunnu nýtast í sambandi við útbygda háttin fyri fíggjarligar trygdir til kredittváðalækking. Í hesum sambandi skal viðmerkjast, at tað bara kunnu nýtast fíggjarligar trygdir, sum

eru útgivnar av eini fyrítøku ella landi við serliga góðari rating.

Við atliti at avmarkingunum í CRR kunnu fíggjarligar trygdirnar, sum bankin fær, býttast sundur í høvuðsbólkarnar; innlán, lánsbrøv og partabrøv.

5.1.4 Niðurskrivingar á millumverandi

Bankasamtakið fylgir kunngerð um fíggjarligar frásagnir fyri peningastovnar v.m. (*Bekendtgørelse for Færøerne om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m. fl.*) og nýtir roknskaparligu lýsingina av mishildnum og virðisminkaðum krøvum, sum framganga í hesi kunngerð.

Vísandi til IFRS 9 verður niðurskrivað móti væntaðum tapi fyri allar fíggjarligar ognir, sum eru innroknaðar til amortiseraðan kostprís, og tað verður sett av eftir somu reglum móti mettum kreditttapi á ikki nýttum kredittilsagnum, tilsagnum um lán og fíggjarligum ábyrgdum.

Niðurskrivingarmyndilin, sum verður nýttur í bankasamtakinum, er næri lýstur í brotinum um niðurskrivingar undir "Nýttur roknskaparháttur" í ársfrásøgnini fyri Betri P/F.

5.2 Kredittváðæksponeringar

Niðanfyrir verða kredittváðæksponeringar, váðavektaðir postar og kapitalkrøv fyri bankasamtakið tann 31.12.2020 lýst.

5.2.1 Váðavektaðar eksponeringar og kapitalkrøv

Talvan niðanfyrir vísir váðavektaðar postar og kapitalkrøv fyri kredittváðar, útgreinað í eksponeringsbólkar.

Talva 5: Váðavektaðar eksponeringar í sambandi við kredittváða í tkr.

Eksponeringsbólkar	Váðavektaðir postar	Kapitalkrav á 8%
Stjórnir ella tjóðbankar	0	0
Lokalir myndugleikar	0	0
Almennir stovnar	389.116	31.129
Fíggjarstovnar	38.721	3.098
Detailkundar	841.237	67.299
Vinnuvirki o.a.	1.833.274	146.662
Trygd við veð í fastari ogn	1.034.739	82.779
Eftirstøða ella trot	674.267	53.941
Aðrar eksponeringar, herundir aktivuttan mótpartar	230.527	18.442
Lánsbrøv (covered bonds)	0	0
Partabrøv	55.115	4.409
Íalt	5.096.996	407.760

5.2.2 Kredittváðækspóneringar

Samlaða virðið av ekspóneringum eftir virðisjavnan og áðrenn hædd er tikið fyri kredittváðalækkingum var 9.553 mió. kr.

Í talvuni niðanfyrri er ekspónering eftir virðisjavnan og niðurskrivingar og áðrenn kredittváðalækking greinað.

Talva 6: Ekspónering eftir virðisjavnan, áðrenn kredittváðalækking í tkr.

Ekspóneringsbólkar	Ekspónering eftir virðisjavnan	Miðal ekspóneringar í árinum eftir virðisjavnan
Stjórnir ella tjóðbankar	334.488	403.195
Lokalir myndugleikar	500.604	477.730
Almennir stovnar	546.583	541.814
Fíggjarstovnar	193.405	197.877
Detailkundar	1.624.829	1.661.745
Vinnuvirkir o.a.	2.507.726	2.537.210
Trygdir við veð í fastari ogn	2.974.388	2.869.259
Eftirstøður ella trot	553.221	667.615
Aðrar ekspóneringar, herundir aktivuttan mótpart	263.130	265.306
Lánsbrøv (covered bonds)	0	1.602
Partabrøv	55.115	118.844
Íalt	9.553.488	9.742.196

Av tí at nærur allar ekspóneringar hoyra til føroyska marknaðin, verður ikki upplýst um landafrøðiligu spjadingina av samlaðu útlánunum.

Talvan niðanfyrir vísir býtið av eksponeringum sambært CRR fyriskipanini, sundurgreinað á vinnugreinar. Eisini sæst býtið millum privat og vinnu.

Talva 7: Eksponering eftir virðisjavnan sundurbýtt á vinnugreinar í tkr.

Vinnugreinar	Stjórnir ella tjóð- bankar	Lokalir mynd- ugleikar	Al- mennir stovnar	Fíggjar- stovnar	Detail kundar	Vinnuvirki o.a.	Trygd við veð í fas- tari ogn	Eftir- støður og trot	Aðrar ekspon- eringar, herundir aktiv uttan mótpart	Láns- brøv (covered bonds)	Parta- brøv	Íalt
Almennir myndugleikar	0	500.298	508.753	0	866	11.474	9.981	2.947	6	0	0	1.034.324
Landbúnaður, veiða, skógbrúk og fiskarí	0	0	0	0	29.175	554.832	2.788	20.613	1.638	0	0	609.046
Framleiðsla og ráevnisvinna	0	0	0	0	71.207	457.917	5.704	59.360	1.045	0	0	595.234
Streygmveiting o.l.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Byggjivirksemi	0	0	39.896	0	141.785	262.701	15.502	4.109	0	0	0	463.994
Handil	0	0	0	0	118.221	484.560	16.683	54.403	0	0	0	673.868
Flutningur, matstovu- og hotelvirksemi	0	0	0	0	61.748	268.155	5.902	153.757	0	0	18.090	507.652
Kunning og sam- skifti	0	0	0	0	5.536	13.219	56	2.419	0	0	0	21.229
Fíggjar- og tryg- gingarvirksemi	334.048	0	0	193.405	16.156	40.669	901	478	0	0	0	585.657
Fastogn	0	0	0	0	80.192	349.968	21.692	17.268	0	0	0	469.119
Aðrar vinnur	440	306	-2.065	0	101.292	52.819	17.637	14.934	259.373	0	37.025	481.760
Íalt Vinna	334.488	306	37.831	193.405	625.312	2.484.839	86.866	327.341	262.056	0	55.115	4.407.559
Privat	0	0	0	0	998.651	11.413	2.877.540	222.933	1.068	0	0	4.111.606
Íalt	334.488	500.604	546.583	193.405	1.624.829	2.507.726	2.974.388	553.221	263.130	0	55.115	9.553.488

Talvan niðanfyrir vísir restgildistíðina á kreditteksponeringum, býtt í styttri og longri tíðarskeið.

Talva 8: Restgildistíð á kreditteksponering eftir virðisjavnan í tkr.

Eksponeringsbólkar	Uttan upsøgn	0-3 mðr	3 mðr - 1 ár	1 - 5 ár	Yvir 5 ár	Íalt
Stjórnir ella tjóðbankar	149.560	184.928	0	0	0	334.488
Lokalir myndugleikar	1.005	45.977	12.797	9.275	431.549	500.604
Almennir stovnar	119.059	220	89.090	17.955	320.260	546.583
Fíggjarstovnar	187.473	1.497	478	938	3.019	193.405
Detailkundar	123.369	58.685	193.787	361.902	887.086	1.624.829
Vinnuvirki o.a.	454.646	53.792	302.026	433.204	1.264.057	2.507.726
Trygd við veð í fastari ogn	473.251	19.556	29.894	235.417	2.216.271	2.974.388
Eftirstøður ella trot	21.842	6.780	5.325	71.020	448.255	553.221
Aðrar eksponeringar, herundir aktiv uttan mótpart	256.665	6.465	0	0	0	263.130
Lánsbrøv (covered bonds)	0	0	0	0	0	0
Partabrøv	55.115	0	0	0	0	55.115
Íalt	1.841.984	377.900	633.396	1.129.712	5.570.496	9.553.488

5.2.3 Mishald og virðisminkað áogn

Hesin partur lýsir mishald og virðisminkaða áogn.

Talvan niðanfyri vísir váðavektaðar eksponeringar, sum eru í eftirstøðu > 90 dagar, umframt útlán har niðurskriving er framd. Eksponeringin er sundurgreinað á vinnugreinar, har býtið millum privat og vinnu eisini framgongur.

Talva 9: Mishildin og virðisminkað áogn býtt á vinnur í tkr.

Vinnugreinar	Eksponering í mishildnari áogn (>90 dagar)	Eksponering í virðisminkaðari áogn	Niðurskrivingar/ burturleggingar ultimo árið	Útreiðsluførðar upphæddir viðvíkjandi virðisjavnan og niðurskrivingum/ burturleggingum í tíðarskeiðinum
Almennir myndugleikar	2.942	0	3.618	2.403
Landbúnaður, veiða, skógbrúk og fiskarí	121	3.856	16.492	4.457
Framleiðsla og ráevnisvinna	1.065	69.680	82.292	-26.347
Streymsveiting o.l.	0	0	0	0
Byggivirksemi	100	5.976	12.810	-11.837
Handil	3.725	28.224	26.505	3.167
Flutningur, matstovu- og hotelvirksemi	367	60.019	83.185	24.922
Kunning og samskipti	34	2.298	1.615	-108
Fíggjar- og tryggingarvirksemi	0	1.928	2.813	421
Fastogn	0	2.330	10.641	1.922
Aðrar vinnur	2.450	4.639	4.625	-1.517
Íalt Vinna	7.862	178.949	240.977	-4.920
Privat	23.075	67.341	53.159	1.827
Íalt	33.879	246.290	297.754	-690

Av tí at nærum allar eksponeringar hoyra til føroyska marknaðin, verður ikki upplýst um landafrøðiliga býtið av mishildnari og virðisminkaðari áogn.

Talvan niðanfyri vísir gongdina í niðurskrivingum.

Talva 10: Flytingar á virðisminkaðari áogn orsakað av virðisjavningum og niðurskrivingum í tkr.

	Støði 1 niðurskrivingar/ burturleggingar		Støði 2 niðurskrivingar/ burturleggingar		Støði 3 niðurskrivingar/ burturleggingar		Niðurskrivingar/ burturleggingar á ogn hjá peningastovnum	
	Garanti-Útlán	debitorar	Garanti-Útlán	debitorar	Útlán	Garanti-debitorar	Útlán	Garanti-debitorar
Samlaðar niðurskrivingar/burturleggingar primo	7.035	429	52.743	14.525	200.032	17.470	193	0
Niðurskrivingar/burturleggingar í árinum	4.262	663	68.599	400	9.043	300	45	
Afturføring av niðurskrivingum/burturleggingum gjørdar í undanfarnum roknskaparárum, har tað ikki longur er OIK ella virðisminkanin er minkað	-4.357	-268	-10.100	-344	-47.482	-13.201	-20	
Endaligt tap (avskrivað) áður einstaklinga niðurskrivað/burturlagt					-2.214			
Samlaðar niðurskrivingar/burturleggingar ultimo uppá útlán og garantidebitorar	6.941	824	111.242	14.581	159.379	4.569	218	0

5.2.4 Fíggjarligar trygdir

Bankin brúkar útbygda háttin fyri fíggjarligar trygdir til kredittváðalækking, tá solvensprosentíð verður uppgjørt.

Netting verður hvørki nýtt í javnanum ella uttan fyri javnan.

Talvan niðanfyri vísir eksponeringsbólkar, har fíggjarligar trygdir verða nýttar til kredittváðalækking.

Talva 11: Fíggjarligar trygdir í tkr.

Eksponeringsbólkar	Eksponering eftir virðisjavnan	Fíggjarligar trygdir eftir útbygdum hátti	Garanti og kredittderivat
Stjórnir ella tjóðbankar	334.488	0	0
Lokalir myndugleikar	500.604	116	0
Almennir stovnar	546.583	0	0
Fíggjarstovnar	193.405	0	0
Detailkundar	1.624.829	70.606	0
Vinnuvirki o.a.	2.507.726	28.375	0
Trygd við veð í fastari ogn	2.974.388	0	0
Eftirstøður ella trot	553.221	2.941	0
Aðrar eksponeringar, herundir aktiv uttan mótpart	263.130	0	0
Lánsbrøv (covered bonds)	0	0	0
Partabrøv	55.115	0	0
Íalt	9.553.448	102.038	0

5.3 Mótpartsváði – avleidd fíggjaramboð

Mótpartsváði er váðin fyri fíggjarligum missi orsakað av, at ein mótpartur misrøkir sínar skyldur í sambandi við eina fíggjarliga avtalu.

Einasta felag í bankasamtakinum við mótpartsváða uppgjørdur eftir CRR grein 439 pr. 31.12.2020 var Betri Banki P/F.

Betri Banki P/F nýtir marknaðarvirðisháttin til at uppgera støddina á eksponeringini og váðavektan fyri avleidd fíggjaramboð.

Fastsetan av eksponeringsvirði við marknaðarvirðisháttinum fyri mótpartsváða fylgir niðanfyri standandi hátti:

- Allar avtalur verða uppgjørdar til marknaðarvirði, og allar avtalur við positivum virði verða tiknar við.
- Nominella virði á høvudsstólinum í avtalu ella undirliggjandi virði verður faldað við prosentsatsum ásettir í CRR, sum gevur móguligu framtíðar kreditteksponeringina.
- Samlaða virðið av positivu marknaðarvirðinum og móguligum framtíðar kreditteksponeringum gevur samlaða eksponeringsvirðið uppá mótpartar.

Tá avtala verður gjørd við mótpart um avleidd fíggjaramboð verður tryggjað, at Betri Banki P/F ikki fer upp um móguliga kredittavmarking.

Avmarkingar í fíggjarligum avtalu við kundar í eksponeringsbólkunum vinnuvirkir og detailkundar verða viðgjørðar í samsvari við vanligu kredittmetingina av kundum.

Bankin hevur ikki sett meira kapital av til at dekkja mótpartsváða í uppgerðini av nøktandi grundkapitali, annað enn tað, sum er partur av Súlu I kravinum í 8+ modellinum.

Positivt marknaðarvirði á avleiddum fíggjaramboðum v.m. eftir CRR fyriskipanini, grein 273, stk. 8 var 2,2 mió. kr. við ársenda 2020.

Virðið á samlaða mótpartsváðanum uppgjørt eftir marknaðarvirðisháttinum fyri mótpartsváða eftir CRR fyriskipanini, grein 274 var 4,5 mió. kr.

5.4 ECAI

Betri Banki P/F hevur valt at nýta Standard & Poor's Ratings Services sum kredittmetingarveitara (ECAI). Bankin brúkar Skandinavisk Data Center (SDC) sum dátumiðstøð. SDC fær uttanhýsis kredittmetingar frá Standard & Poor's Ratings Services umvegis SIX Financial. Tað verða støðugt gjørðar KT-dagfóringar av kredittmetingunum frá Standard & Poor's Ratings Services.

SDC hevur umroknað kredittmetingar bólkar hjá Standard & Poor's Ratings Services til kredittgóðskustig við at nýta umrokningartalvu frá Fíggjareftirlitinum. Hvørt kredittgóðskustig verður knýtt at eini vekt, sum eksponeringarnar í teimum einstøku kredittgóðskustigunum skulu vektast við, tá váðavektaðu eksponeringarnar verða roknaðar eftir standardháttinum fyri kredittváða sambært CRR fyriskipanini, grein 111-134.

Talvan niðanfyri vísir umrokningina, sum Fíggjareftirlitið ger av kredittmetingarbólkunum hjá Standard & Poor's Ratings Services til kredittgóðskustig.

Talva 12: Umrokningartalva frá Fíggjareftirlitinum

Kredittgóðskustig	Standard & Poor's kredittmetingarbólkar	Eksponering móti vinnufyrirøkum	Eksponering móti stjórnnum ella tjóðbankum
1	AAA til AA-	20%	0%
2	A+ til A-	50%	20%
3	BBB+ til BBB-	100%	50%
4	BB+ til BB-	100%	100%
5	B+ til B-	150%	100%
6	CCC+ og lægri	150%	150%

Talvan á næstu síðu vísir eksponeringsbólkar, har kredittmetingar frá Standard & Poor's eru nýttar.

Talva 13: ECAI eksponering í tkr.

Eksponeringsbólkar	Eksponering áðrenn váðavektan	Eksponering eftir vektan við kredittgóðskustigi
Stjórnir ella tjóðbankar	63.610	0
Lokalir myndugleikar	310.294	0
Almennir stovnar	414.145	380.312
Fíggjarstovnar	193.185	38.721
Detailkundar	0	0
Vinnuvirki o.a.	0	0
Trygd við veð í fastari ogn	0	0
Eftirstøður ella trot	0	0
Aðrar eksponeringar, herundir aktivuttan mótpart	0	0
Lánsbrøv (covered bonds)	0	0
Partabrøv	0	0
Íalt	981.235	419.033

6 Marknaðarváði

Marknaðarváði er váðin fyri, at marknaðarvirðið á ymiskum ognum og skuld, og møguligum øðrum fíggjarligum tólum, broytist orsakað av broytingum í marknaðarviðurskiftum.

At átaka sær marknaðarváða er ein natúrligur partur av virkseminum hjá feløgnum í Betri samtakinum, bæði innan íløgur, banka, trygging og pensjón.

Niðanfyrir verður marknaðarváðin í bankasamtakinum, sum upplýsingarkrøvini í CRR fyriskipanini eru galdandi fyri, lýstur.

6.1 Málsetningur og váðapolitikkur

Nevndin í Betri P/F og nevndin í Betri Banka P/F hava samtykt marknaðarváðapolitikkir, sum taka støði í *Lov om finansiel virksomhed og Bekendtgørelse nr. 902 af 13. juli 2015 for Færøerne om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.* Politikkirnir áseta tær grundreglur, ið eru galdandi fyri, hvussu feløgini handfara marknaðarváða við atliti til virkisskipan felagsins, arbeidsøki og innanfyri teir karmar, ið Fíggjareftirlitið hevur ásett.

Marknaðarváðapolitikkirnir og markvirðir, sum framganga í politikkunum, verða endurskoðað í minsta lagi einaferð árliga.

Marknaðarváðin verður býttur upp í rentuváða, partabræva- váða, gjaldoyraváða og aðrar prís váða.

6.1.1 Rentuváði

Rentuváði er váðin fyri tapum orsakað av broytingum í marknaðarrentum.

Størsti rentuváðin liggur í goymsluni av fastforrentaðum lánsbrøvum, sum innan ávís mørk verður tillagaður í mun til rentuútlitini. Rentuváðin á lánnum við fastari rentu verður sum meginregla avdekkadur.

6.1.2 Partabrænaváði

Partabrænaváði er váðin fyri tapum orsakað av broytingum í partabrævakursum. Partabrænaváðin verður umsitin við at stýra og fylgja partabrævagoymsluni neyvt.

6.1.3 Gjaldoyraváði

Gjaldoyraváði er váðin fyri tapum orsakað av broyttum gjaldoyrakursum.

Betri Banki P/F ger gjaldoyraváða upp samsvarandi gjaldoyraváða 1 og gjaldoyraváða 2 hjá Fíggjareftirlitinum.

6.1.4 Annar prís váði

Annar prís váði er váðin fyri tapum orsakað av broyttum marknaðarprísnum á øðrum aktivum enn teimum nevnd omanfyri, t.d. broytingum í rávøruprísnum. Bankasamtakið hevði við ársenda 2020 ongan váða á hesum øki.

6.2 Fráboðanir og arbeidsbýti

Marknaðarváðapolitikkurin ásetur ábyrgdarbýti viðvíkjandi váðatøku, eftirliti og fráboðan til nevnd og stjórn.

Nevnd og stjórn í feløgnum fáa regluliga kunning um marknaðarváðan, har hesin verður samanborin við markvirðini, sum eru ásett í politikkum og heimildum til stjórn. Fíggjardeildin hevur ábyrgdina fyri hesi kunning.

Betri Markets og Fíggjardeildin í Betri Banka P/F hava vegna stjórn dagligu ábyrgdina av gjaldføri, virðisbrævagoymsluni og gjaldoyragoymsluni í Betri Banka P/F og Betri P/F. Við hesum hava Betri Markets og Fíggjardeildin eisini ábyrgdina av, at marknaðarváðin lýkur treytirnar, sum eru útgreinaðar í heimildum frá nevnd til stjórn í ávikavist Betri Banka P/F og Betri P/F.

6.3 Marknaðarváðaeksponeringar

Niðanfyrir verða marknaðarváðaeksponeringar pr. 31.12.2020 lýstar. Hesar fevna um váðavektaðar eksponeringar við marknaðarváða, umframt eksponeringar í virðisbrøv, sum ikki eru partur av handilsgoymsluni, og rentuváða uttan fyri handilsgoymsluna.

6.3.1 Váðavektaðir postar við marknaðarváða

Solvenskrøvini til teir ymisku váðarnar undir marknaðarváða eru lýst í talvuni niðanfyrir.

Talva 14: Váðavektaðar eksponeringar við marknaðarváða í tkr.

	Váðavektaðir postar	Kapitalkrav á 8%
Lánsbrøv	547.027	43.762
Partabrøv	718.532	57.483
Íløguprógv	604.920	48.394
Gjaldoyra	222.705	17.816
CVA	4.522	362

6.3.2 Virðisbrøv uttan fyri handilsgoymsluna

Eksponeringar í virðisbrøv, sum ikki eru partur av handilsgoymsluni, fevna um sektorpartabrøv og virðisbrøv, sum ætlanin ikki er at selja víðari.

Bankasamtakið hevur saman við øðrum fíggjarfyrítøkum keypt partabrøv í sektorfeløgum. Endamálið við hesum sektorfeløgum er at stuðla virkseminum innan KT, gjaldsmiðlan, íløgufeløg osv. Ætlanin er ikki at selja hesi partabrøv, tí luttøka innan hesi sektorfeløg er neyðug fyri at reka virksemin innan fíggjarvinnuna.

Fyri fleiri av sektorfeløgnum verða partabrøvini býtt, soleiðis at ognarluturin hjá feløgnum er í samsvari við virksemin, sum einstaka felagið hevur við sektorfelagið.

Býtið av partabrøvum verður vanliga gjørt við støði í innara virðinum hjá sektorfeløgnum. Samtakið tillagar roknaða virðið á hesum sektorpartabrøvum, tá nýggjar upplýsingar eru, sum bera við sær eina broytta dagsvirðisáseting. Í øðrum sektorfeløgum verða partabrøvini ikki býtt, men verða máld við støði í dagsvirði, sum svarar til innaravirði, ella eftir øðrum góðkendum virðisásetingarhátti.

Talvan niðanfyri vísir eksponeringar í virðisbrøv, ið ikki eru partur av handilsgoymsluni.

Talva 15: Eksponeringar í virðisbrøv, ið ikki eru partur av handilsgoymsluni í tkr.

	Sektorpartabrøv	Lánsbrøv	Partabrøv
Primo goymsla	17.345	231.338	409.596
Tilgongd við keyp	377	39.890	53.635
Tilgongd við umflokking	0	-24.647	24.647
Ikki staðfestur vinningur/tap	447	1.313	-10.471
Staðfestur vinningur/tap	20	-842	14.940
Frágongd við sølu	-874	-37.554	-33.663
Ultimo	17.315	209.498	458.684

Ikki staðfestur vinningur/tap verður tikið við í rakstrarroknskapinum og er tí eisini við í kjarnukapitalinum.

6.3.3 Rentuváði uttan fyri handilsgoymsluna

Rentuváðin uttan fyri handilsgoymsluna stavar í størstan mun frá rentuváða á fastrentu út- og innlánnum og goymsluni av lánsbrøvum.

Rentuváðin ella varningurin verður máldur sum væntaða kurs-tapið, um rentukurvin verður flutt 1 prosentstig.

Í sambandi við uppgerð av solvenstørvum í Betri Banka P/F verður eisini mettt, um tørvur er á at seta meira kapital av til at dekkja rentuváða.

Við ársenda 2020 hevði bankasamtakið ein rentuváða uttan fyri handilsgoymsluna á 5 mió. kr.

7 Gjaldføriváði

Gjaldføriváði er váðin, ið stendst av, at munur er á tíðarbundnum útgangandi og inngangandi gjaldføriváðum.

Dótturfelagið, Betri Banki P/F, er sum peningastovnur fevnt av serligum gjaldføriskrøvum. Av tí sama verður gjaldføriváðin í størstan mun stýrdur í Betri Banka P/F, og verður hetta lýst niðanfyri.

Fleiri upplýsingar um gjaldføriváða í Betri Banka P/F eru í váðafrágreiðingini fyri bankan.

7.1 Málsetningur og váðapolitikkur

Nevndin í Betri P/F hevur samtykt gjaldføriváðapolitik, sum skal tryggja, at móðurfelagið altíð hevur tøk gjaldføri, skuldu dótturfeløgini fingið bráðfeingis tørv á kapitali og/ella gjaldføri. Eisini hevur Betri P/F samtykt tilbúgingarætlan, har tiltøk eru nevnd, sum kunnu setast í verk í eini neyðstøðu, har gjaldførið er farið niður um ásett mörk.

Nevndin í Betri Banka P/F hevur samtykt gjaldføriváðapolitik, sum tekur støði í *Lov om finansiel virksomhed og Bekendtgørelse nr. 902 af 13. juli 2015 for Færøerne om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.* Politikkurin ásetur tær grundreglur, ið eru galdandi fyri, hvussu bankin handfer gjaldføriváða við atliti til virkissskipan bankans, arbeiðsøki og innanfyri teir karmar, ið Fíggjareftirlitið hevur ásett.

Í Betri Banka P/F eru greið krøv sett til dagliga gjaldførið og uppgerð av gjaldføriváðum. Tilbúgingarætlan er somuleiðis gjørd, har tiltøk eru nevnd, sum kunnu setast í verk í eini neyðstøðu, har gjaldførið er farið niður um ásett mörk.

Betri Banki P/F sær fylgjandi sum gjaldføriváðar:

- At útreiðslur til gjaldføriváðavegan økjast munandi
- At manglandi fígging forðar bankanum í at varðveita góðkenda virkisgrundarlagið
- At bankin ikki lýkur sínar gjaldsskyldur grundað á manglandi fígging

Gjaldføriváðapolitikkur bankans er at hava ein gjaldførivirdekn-

ing á í minsta lagi 50% í mun til lógarásetta minstakravið í § 152 í *Lov om finansiel virksomhed*. Betri Banki hevði við árslok 2020 ein yvirdekning í mun til lógarkravda gjaldførið upp á 220,9%.

Bankin skal eisini lúka ásetingina um, at peningastovnar skulu hava eitt gjaldføri (LCR) omanfyri 100. Í hesum sambandi er í gjaldførispolitikki bankans ásett, at LCR altíð skal vera í minsta lagi 125. Betri Banki hevði við ársenda eitt LCR á 197,4. Í fylgiskjali 2 í váðafrágreiðingini fyri bankan eru nærri upplýsingar um LCR.

7.2 Fráboðanir og arbeiðsbýti

Gjaldsførispolitikkurin í ávikavist Betri P/F og Betri Banka P/F ásetur ábyrgdarbýtið viðvíkjandi váðatøku, eftirliti og fráboðan til stjórn og nevnd.

Nevnd og stjórn í feløgnum fáa regluliga uppgerð yvir gjaldførisstøðuna, har hendan verður samaborin við markvirðini, sum eru ásett í politikinum og heimildum til stjórn.

Í Betri Banka P/F tekur uppgerðin støði í §152 í *Lov om finansiel virksomhed*, sum ásetur, at samlaða gjaldførið í minsta lagi skal svara til 10% av skuldar- og garantiskyldum bankans og í minsta lagi 15% av samlaðu skuld bankans, sum hevur styttri enn ein mánaða uppsagnarfrest. Harumframt eru LCR útrokningar við í mánaðarligu uppgerðini yvir gjaldførisstøðu bankans. Rapportin inniheldur eisini eina uppgerð av gjaldførisváðanum. Hetta verður gjørt við eini 12 mánaðar framskriving av gjaldførinum undir vanligum marknaðarumstøðum og einari 12 mánaðar framskriving av gjaldførinum undir strongdum marknaðarumstøðum.

Í Betri Banka P/F hevur Betri Markets vegna stjórn dagligu ábyrgdina av gjaldførinum. Eisini hevur Betri Markets dagliga eftirlitið við gjaldførinum og gjaldførisframskriving. Hetta verður gjørt við grundarlagi í kendum framtíðar útgangandi og inngangandi gjaldsstreymum.

Fíggardeildin hevur ábyrgdina av dagligari og mánaðarligari gjaldførisrapportering og hevur í tí sambandi eftirlit við, at feløgini hevur nøktandi gjaldføri.

7.3 Veðsett ogn

Betri Banki P/F bindur í ávisan mun ogn í sambandi við trygd, sum verður veitt øðrum fíggarstovnum. Nærri upplýsingar um veðsetta ogn sambært CRR, grein 443 eru í váðafrágreiðingini fyri Betri Banka P/F.

8 Rakstrarváði

Rakstrarváði er váðin, sum stendst av óskynsemi, manglandi innanhýsis mannagongdum, menniskjaligum mistøkum, skip-

anarvillum ella av hendingum uttaneftir, íroknað lögfrøðiligar váðar.

Niðanfyri verður rakstrarváðin í bankasamtakinum, sum upplýsingarkrøvini í CRR fyriskipanini eru galdandi fyri, lýstur.

8.1 Málsetningur og váðapolitikkur

Nevndin í Betri P/F og nevndin í Betri Banka P/F hava samtykt rakstrarváðapolitikkir, sum taka støði í *Lov om finansiel virksomhed* og *Bekendtgørelse nr. 902 af 13. juli 2015 for Færøerne om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.* Politikirnir áseta tær grundreglur, ið eru galdandi fyri, hvussu feløgini handfara rakstrarváða við atliti til virkisskipan felagsins, arbeiðsøki og innanfyri teir karmar, ið Fíggjareftirlitið hevur ásett. Harumframt hava nevndirnar í feløgnum eisini samtykt kt-trygdarolitikkir, sum áseta tær grundreglur, ið eru galdandi fyri, hvussu feløgini handfara kt-váðar.

Betri P/F sær fylgjandi sum møguligar rakstrarváðar. Vandin fyri fíggarligum missi orsakað av:

- rakstrarváðum á gjaldføris-, marknaðarváða- og ílguøkinum
- rakstrarváðum í dótturfeløgum
- rakstrarváðum í leiðsluni
- manuellum mannagongdum, leiðreglum og/ella góðsku av hesum
- manglandi innanhýsis kontrollum
- vantandi samanrenning, støðufesti og nýtleika í kt-skipanum
- rakstrarváðum í sambandi við útveittar tænastr
- manglandi trygging
- manglandi starvsfólkaførleikum í mun til margfeldi av uppgávuni
- manglandi fysiskari trygd

Øktur váði kann eisini standast av:

- broytingum í virkisgrundarlagnum
- bygnaðarbroytinum
- íverksetan av kt-skipanum, herundir broytingum í útveiting av kt-rakstri

8.2 Fráboðanir og arbeiðsbýti

Rakstrarváðapolitikkurin ásetur framferðarhátt, skráseting og fráboðanarskyldu.

Rakstrarváðin verður stýrdur við mannagongdum og innanhýsis eftirlitsskipan, sum eru gjørd við atliti at tryggja skilabestu arbeiðshættir. Minkað verður um rakstrarváða m.a. við at hava skilnað millum útinnan av arbeiði og eftirliti við arbeiði.

Feløgini hava mannagongdir fyri skráseting og rapportering av rakstrarhendingum. Starvsfólk hava ábyrgd av at boða viðkomandi leiðara og Risk Management frá rakstrarhendingum. Risk Management skrásetur hendingar og kunnar stjórn um hesar.

8.3 Rakstrarváðæksponeringar

Tað slepst ekki undan rakstrarváðum, men rakstrarváðar kunnu avmarkast. Tað verður regluliga eftirkannað um váðar, sum kunnu hava neiliga ávirkan á feløgini, taka seg upp. Arbeitt verður stöðugt við at menna og styrkja váðastýringina í feløgum, t.d. við at styrkja og endurskoða mannagongdir og eftirlit, at tryggja skjalfesting, stýra broytingum og skráseta, fráboða og eftirmeta váðar.

Kt-skipanir í Betri Banka P/F eru hýstar á SDC og Elektron. Ein árlig váðagreining verður framd av øllum týðandi kt-skipanum fyri at lýsa, hvørja handilsliga ávirkan váðin hevur á Betri Banka P/F.

Bankasamtakið nýtir basisindikatorháttin til uppgerð av kravinum um nøktandi grundkapital fyri rakstrarváða. Við ársenda 2020 var rakstrarváðin 674 mió. kr., sum svarar til eitt kapitalkrav á 54 mio. kr.

Betri Banki P/F ger leypani metingar av kapitalkravinum í sambandi við rakstrarváða. Um kapitalkravið verður mettt at vera hægri enn súlu I kravið á 8%, verður hetta viðgjørt í metingini av solvenstørvinum (ICAAP).

9 Tryggingarvirksemi

Samtakið rekur bæði skaðatryggingar-, lívstryggingar- og pensjónsvirksemi og tekur mestsum øll sløg av tryggingum til privat og vinnu, bæði á sjógv og á landi. Lóg um tryggingarvirksemi ásetur, at skaðatrygging og lívstryggingarvirksemi mugu ikki rekast í sama felagi. Betri Trygging P/F rekur skaðatryggingarvirksemi, meðan Betri Pensjón P/F rekur lívstryggingar- og pensjónsvirksemi.

Í hesum parti verður kapitalur, solvenstørnur og tryggingarváði í Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F lýstur.

Fleiri upplýsingar um tryggingarvirksemið eru í ársfrásagnunum hjá dótturfeløgum, Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F.

9.1 Kapitalur og solvenstørnur

Við áseting í § 81 í *Lóg um tryggingarvirksemi* skulu nevnd og stjórn í Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F tryggja, at feløgini hava nøktandi grundkapital og hava innanhýsis skipanir til váðameting og váðastýring. Uppgerðin av grundkapitalinum hjá Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F er ásett í *Kunngerð um at gera upp grundarfæfeingi (Basiskapital) fyri tryggingarfeløg*.

Individueili solvenstørnurin ger upp kapitalkravið fyri feløgini

við stöði í váðunum, sum feløgini hava. Individueili solvenstørnurin skal gerast upp regluliga og fráboðast Tryggingar-eftirlitinum hvønn ársfjórðing.

Sum fastur tættur í váðastýringini eyðmerkja og greina nevndirnar minst eina ferð um árið allar týðningarmiklar váðar hjá feløgum. Fyri hvønn váðabólk verður ásett eitt kapitalkrav, sum nýtt verður í sambandi við uppgerð av individueila solvenstørvinum. Váðametingin í ávikavist Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F er í hævudsheitum grundað á politikkir, sum hvørt ár verða viðgjördir og góðkendir av viðkomandi nevnd.

Niðanfyrir er uppgerð av grundkapitali og solvenstørvi hjá ávikavist Betri Trygging P/F og Betri Pensjón P/F pr. 31.12.2020.

Talva 16: Grundkapitalur og solvenstørnur í Betri Trygging P/F í tkr.

Uppgerð av grundkapitali	
Eginpeningur	709.037
Immateriellar ognir	-159
Diskontering	1.435
Útsett skattaogn	-2.194
Uppskot um vinningsbýti	-33.500
Grundkapitalur	674.619
Individueillur solvenstørnur	245.804

Individueili solvenstørnurin hjá Betri Trygging var 245,8 mió. kr. við árslok 2020. Yvirdekningurin í mun til individueila solvenstørvin var 428,8 mió. kr.

Talva 17: Grundkapitalur og solvenstørnur í Betri Pensjón P/F 31.12.2020 í tkr.

Uppgerð av grundkapitali	
Eginpeningur	83.770
Immateriellar ognir	0
Útsett skattaogn	-384
Uppskot um vinningsbýti	-4.200
Grundkapitalur	79.186
Kapitalkrav	27.533

Individueili solvenstørnurin hjá Betri Pensjón P/F var 16,4 mió. kr. við árslok 2020, sum er minni enn minstakravið til grundkapital. Tí er minsta kravið til grundkapital á 27,5 mió. kr. galdandi kapitalkrav hjá Betri Pensjón P/F. Yvirdekningurin í mun til kapitalkravið var 51,7 mió. kr. við ársenda 2020.

9.2 Tryggingarváði

Tryggingarváði er váðin fyri fíggjarligum missi við at reka tryggingarvirksemi.

Tryggingarváðin kann býttast upp í tryggingargjaldsváða, tiltaksváða og lívstryggingarváða. Tryggingargjaldsváðin er

váðin fyri, at útreiðslur til skaðar og kostnað eru hægri enn tryggingargjöldini. Tiltaksváðin er váðin fyri, at framtíðar útgjöld víkja týðandi frá tí, sum er avsett. Lívstryggingarváðin er knýttur at gongdini í deyðstíttleika og avlamistíttleika v.m.

Endamálið við at stýra tryggingarváðunum er at tryggja, at feløgini reka eitt lønandi tryggingarvirksemi, og at tryggingarváðin er avmarkaður til eitt støði, har eingin stórir skaði ella vánaligt skaðaár kann minka avgerandi um kapitalgrundarlagið hjá felagnum.

9.2.1 Roknaður tryggingarváði

Tryggingarváðin pr. 31.12.2020 er gjørdur upp sum váðin fyri ymisku tryggingarváðarnar, soleiðis sum teir eru gjørdir upp í sambandi við uppgerðina av individuella solvenstørvinum.

Talva 18: Tryggingarváðin hjá Betri Trygging P/F í tkr.

Tryggingarváði	
Tryggingargjalds- og skaðaavsetingarváði	103.043
Katastrofuváði	67.226
Diversifikatiónsvirknaður	-33.884
Tryggingarváði	136.385

Talva 19: Tryggingarváðin hjá Betri Pensjón P/F í tkr.

Tryggingarváði	
Livitíðarváði	2.550
Váði á sjúkra- og vanlukkutrygging	2.215
Diversifikatiónsvirknaður	-1.835
Tryggingarváði	2.930

Fylgiskjal 1: Gearingsgrad upplýsingarskema

Summary reconciliation of accounting assets and leverage ratio exposures

	Applicable amounts	
1	Total assets as per published financial statement	11.695.815.796
2	Adjustment for entities which are consolidated for accounting purposes but are outside the scope of regulatory consolidation	
3	(Adjustment for fiduciary assets recognised on the balance sheet pursuant to the applicable accounting framework but excluded from the leverage ratio exposure measure in accordance with Article 429(13) of Regulation (EU) No 575/2013 "CRR")	
4	Adjustments for derivative financial instruments	7.215.588
5	Adjustments for securities financing transactions "SFTs"	
6	Adjustment for off-balance sheet items (i.e. conversion to credit equivalent amounts of off-balance sheet exposures)	958.825.632
EU-6a	(Adjustment for intragroup exposures excluded from the leverage ratio exposure measure in accordance with Article 429 (7) of Regulation (EU) No 575/2013)	
EU-6b	(Adjustment for exposures excluded from the leverage ratio exposure measure in accordance with Article 429 (14) of Regulation (EU) No 575/2013)	
7	Other adjustments	-796.528.659
8	Total leverage ratio exposure	11.865.328.358

Leverage ratio common disclosure

	CRR leverage ratio exposures	
On-balance sheet exposures (excluding derivatives and SFTs)		
1	On-balance sheet items (excluding derivatives, SFTs and fiduciary assets, but including collateral)	11.695.815.796
2	(Asset amounts deducted in determining Tier 1 capital)	-796.528.659
3	Total on-balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs and fiduciary assets) (sum of lines 1 and 2)	10.899.287.137
Derivative exposures		
4	Replacement cost associated with all derivatives transactions (ie net of eligible cash variation margin)	0
5	Add-on amounts for PFE associated with all derivatives transactions (mark-to-market method)	7.215.588
EU-5a	Exposure determined under Original Exposure Method	
6	Gross-up for derivatives collateral provided where deducted from the balance sheet assets pursuant to the applicable accounting framework	
7	(Deductions of receivables assets for cash variation margin provided in derivatives transactions)	
8	(Exempted CCP leg of client-cleared trade exposures)	
9	Adjusted effective notional amount of written credit derivatives	
10	(Adjusted effective notional offsets and add-on deductions for written credit derivatives)	
11	Total derivative exposures (sum of lines 4 to 10)	7.215.588

		CRR leverage ratio exposures
SFT exposures		
12	Gross SFT assets (with no recognition of netting), after adjusting for sales accounting transactions	0
13	(Netted amounts of cash payables and cash receivables of gross SFT assets)	0
14	Counterparty credit risk exposure for SFT assets	0
EU-14a	Derogation for SFTs: Counterparty credit risk exposure in accordance with Article 429b (4) and 222 of Regulation (EU) No 575/2013	0
15	Agent transaction exposures	0
EU-15a	(Exempted CCP leg of client-cleared SFT exposure)	0
16	Total securities financing transaction exposures (sum of lines 12 to 15a)	0
Other off-balance sheet exposures		
17	Off-balance sheet exposures at gross notional amount	2.153.980.432
18	(Adjustments for conversion to credit equivalent amounts)	-1.195.154.800
19	Other off-balance sheet exposures (sum of lines 17 to 18)	958.825.632
Exempted exposures in accordance with CRR Article 429 (7) and (14) (on and off balance sheet)		
EU-19a	(Exemption of intragroup exposures (solo basis) in accordance with Article 429(7) of Regulation (EU) No 575/2013 (on and off balance sheet))	0
EU-19b	(Exposures exempted in accordance with Article 429 (14) of Regulation (EU) No 575/2013 (on and off balance sheet))	0
Capital and total exposures		
20	Tier 1 capital	2.648.663.001
21	Total leverage ratio exposures (sum of lines 3, 11, 16, 19, EU-19a and EU-19b)	11.865.328.358
Leverage ratio		
22	Leverage ratio	22,32%
Choice on transitional arrangements and amount of derecognised fiduciary items		
EU-23	Choice on transitional arrangements for the definition of the capital measure	
EU-24	Amount of derecognised fiduciary items in accordance with Article 429(11) of Regulation (EU) NO 575/2013	0

Split-up of on balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs and exempted exposures)

		CRR leverage ratio exposures
EU-1	Total on-balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs, and exempted exposures), of which:	
EU-2	Trading book exposures	3.553.510.453
EU-3	Banking book exposures, of which:	
EU-4	Covered bonds	0
EU-5	Exposures treated as sovereigns	394.959.450
EU-6	Exposures to regional governments, MDB, international organisations and PSE NOT treated as sovereigns	678.104.619
EU-7	Institutions	169.489.523
EU-8	Secured by mortgages of immovable properties	2.511.833.078
EU-9	Retail exposures	1.094.667.471
EU-10	Corporate	1.682.141.695
EU-11	Exposures in default	505.433.093
EU-12	Other exposures (e.g. equity, securitisations, and other non-credit obligation assets)	1.105.676.414



Betri P/F
Kongubrúgvín
Postsmoga 329
110 Tórshavn

Tel +298 348 000
betri@betri.fo
www.betri.fo